

Instrukce KONTEMPLATIVNÍ ŽIVOT A KLAUZURA MNIŠEK

VENITE SEORSUM VS

15. 8. 1969

Tento dokument se zabývá otázkou kontemplativního života a klauzurou mnišek. V úvodu rozvíjí teologii kontemplativního života, který má své teologické zakotvení v tajemství Nejsvětější Trojice. Tajemství kontempace a tajemství odloučení (klauzury) přibližuje zasvěcenou duši Kristově samotě, která vrcholí v tajemství kříže. Usebranost a mlčení mají dopomáhat k snadnějšímu a jistějšímu setkání s Bohem v modlitbě. Tedy modlitba a skrze ni setkání s Bohem je smysl kontemplativního života v klauzure. Kontemplativní mniši a mnišky jsou v srdci světa, ale jsou především v srdci církve. Jejich modlitba je bohopoctou, mají svůj podíl na misiích církve, i když nevycházejí z kláštera.

Panna Maria je vynikajícím příkladem kontemplativního života jak ve východní tak západní tradici. Rozhodnutí pro život v klauzure vyžaduje zralost, ale také určité dispozice, které by však nestačily bez Božího povolání.

Závěr dokumentu přináší normy o papežské klauzure mnišek. Dokument, jak se zmiňuje i adhortace *Vita consecrata*, bude podroben revizi na základě dalšího vývoje teologie řeholního života v duchu nového Kodexu kanonického práva.

Nová instrukce pro papežskou klauzuru mnišek s názvem *Verbi sponsa* byla vydána v r. 1999, jí byla tato instrukce nahrazena. Tím byly zrušeny její disciplinární normy týkající se předpisů pro klauzuru; nadále si však podržuje svou hodnotu úvodní teologická část pojednávající o kontemplativním životě a významu klauzury – tyto texty je třeba číst spolu s texty instrukce *Verbi sponsa* č. 1–8 a s dokumentem *Kontemplativní dimenze zasvěceného života* z r. 1980.

ÚVOD

„Pojďte sami stranou na pusté místo a trochu si odpočiňte“ (Mk 6,31). Mnozí zaslechli tuto výzvu, následovali Krista a uchýlili se do samoty, aby se tam klaněli Otcí.

Z vnuknutí Ducha svatého,¹ který je vedl, založili instituty zasvěcené výlučně kontemplativnímu životu. Mezi nimi zaujímají privilegované místo rozjímavé kláštery mnišek.

Církev vždy zahrnovala svou bdělou a mateřskou péčí „nejvybranější část Kristova stáda“, jak ji nazývá sv. Cyprián.² Střežila zvláště její odloučení od světa četnými předpisy o klauzure.³ I II. vatikánský koncil tomu věnoval pozornost.⁴ Tato instrukce chce pokračovat v tom, co zamýšlel, a určit předpisy, které mají v budoucnu uspořádat klauzuru mnišek zcela oddaných kontemplaci, a ještě dříve připomenout některé základní zásady o klauzure samé.

I.

Uchýlit se ze světa a zasvětit se intenzivnějšímu životu modlitby v samotě není nic jiného než zvláštní způsob prožívání a vyjadřování Kristova velikonočního tajemství, kterým je smrt, mající za cíl zmrtvýchvstání.

Písmo svaté ukazuje toto tajemství jako přechod, exodus; totiž přechod, který je hlavní událostí dějin Izraele, základem jeho víry⁵ a jeho života a důvěrnějšího spojení s Bohem,⁶ kdežto církev

¹ Srov. PACHOMIUS. *Vies coptes*. Cod. Bo. č. 17 (Lefort, s. 91). GS 38 a Mt 4,1.

² Sv. CYPRIÁN. *De habitu virginum* 3. PL 4, 455.

³ Církev tak činila již od 6. stol.: srov. CAESARIUS Z ARLES [ARELATENSIS]. *Regula ad Virgines* (schválená papežem Hormisdem) 1. PL 67, 1107; CONCILIUM EPAONENSE [Epaône](Francie; r. 517), c. 38. CCL 148 A, s. 34. Srov. také BONIFÁC VIII. *Constitutio Periculoso* (r. 1298); TRIDENTSKÝ KONCIL, 25. zasedání. *Decretum De Regularibus*, c. 5; CIC/1917 kán. 597–603. 2342; PIUS XII. *Apoštolská konstituce Sponsa Christi* (21. 11. 1950); POSVÁTNÁ KONGREGACE PRO ŘEHOLNÍKY. *Instrukce Inter praeclara* (23. 11. 1950) a *Inter cetera* (25. 3. 1956).

⁴ PC 16: „Papežská klauzura mnišek s životem výhradně kontemplativním má zůstat i nadále. Ať je však přizpůsobena časovým a místním podmínkám a zastaralé zvyklosti ať jsou odstraněny. V této věci je třeba slyšet přání klášterů samých.“

⁵ Srov. dekalog: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.“ (Ex 20,2-3) Ohledně smlouvy uzavřené v Sichemu: „Ať je daleko od nás, abychom opustili

v něm vidí předobraz křesťanské spásy.⁷ Každý ví, jak posvátná liturgie a tradice Otců po vzoru apoštolů a evangelistů používala biblického námětu exodu k pochopení a hlásání křesťanského tajemství.⁸ Již na začátku dějin Božího lidu se mluví o Abrahámovi, který byl vyzván, aby opustil svou zem a své příbuzné (srov. Gn 12,1). Apoštol poučuje, že tato výzva byla počátkem dlouhé mystické cesty do vlasti, která není pozemská.⁹

To, co bylo ve Starém zákoně takto předobrazeno, mělo v Novém zákoně své uskutečnění. Božské Slovo, vyšlé od Otce, které přišlo na svět (srov. Jan 16,28), aby povzneslo lid, který „chodí v temnotách (Iz 9,2; srov. Mt 4,16), nás vysvobodilo z moci tmy (srov. Kol 1, 13), totiž od hříchu, a svou smrtí (srov. Jan 13,1; 16,28 a Žid 9,11-12;10,19-20) nás přitáhlo a navrátilo Otcí. Ten nás „spolu s ním vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši (Ef 2,6; srov. Kol. 2,12-13; 3,1). V něm totiž opravdově a ve vlastním smyslu spočívá velikonoční tajemství Krista a církve.

Nuže, v této Kristově smrti je zahrnuta skutečná samota, jak ve shodě s týmž apoštolem¹⁰ soudili někteří církevní Otcové a učitelé.¹¹ Tento význam viděli oni sami v některých příhodách Kristova života, jako když se uchýlil do samoty nebo na poušť, aby bojoval proti „vládci tohoto světa“ (srov. Mt 4,1; Jan 12,31; 14,30),¹² zvláště však aby se modlil k Otcí, do jehož vůle byl zcela odevzdán.¹³ Předem tak naznačil samotu svého umučení,¹⁴ které evangelisté předkládají jako nový exodus.¹⁵

Pro křesťany se tedy uchýlení na poušť rovná hlubšímu spojení s utrpením Krista a zvláštní účasti na velikonočním tajemství a na odchodu Pána z tohoto světa do nebeské vlasti. Proto vznikly rozjímavé kláštery, které se nalézají v samém srdci křesťanského tajemství.

Hospodina a sloužili jiným bohům! Naším Bohem je přece Hospodin. On nás i naše otce vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. On činil před našimi zraky ta veliká znamení, opatroval nás na celé cestě, kterou jsme šli, i mezi kdejakým lidem, skrze nějž jsme procházeli.“ (Joz 24,16-17) Modloslužba spočívá v tom, že se říká: „To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země.“ (Ex 32,4) – a v tomto smyslu je více vyjádření.

⁶ Tak je tomu v modlitbách Izraele shromážděných v žaltáři. Také liturgické slavnosti se staly připomínkou událostí exodu. Smlouva byla uzavřena na poušti, během exodu. A také v utrpeních, která byla trestem za hříchy, si Izrael připomínal Boží podivuhodné činy a z nich čerpal svou naději, neboť neměnný Bůh má vždy dost moci znovu činit tytéž divy. Srov. Dt 20,1; Iz 43,16-21; 63,10-14; Bar 2,11; Sir 36,5. Bylo třeba projít očistnou cestou po poušti (Oz 2,16-25); tu se však již nejedná o vnější nepřátele lidu, ale spíše o otroctví hříchu: pravý exodus spočívá v obrácení srdce.

⁷ *Nostra aetate* 4: „Církev Kristova totiž uznává, že počátky její víry a jejího vyvolení sahají podle Božího tajemství až k patriarchům, Mojžíši a prorokům.“ Srov. 1 Kor 10,11: To se jim přihodilo jako výstražný příklad a bylo to napsáno jako poučení pro nás, kteří žijeme v době poslední.“ A sv. IRENEJ: „Celé putování lidu z Egypta pocházelo od Boha a stalo se předobrazem vycházení církve, která měla vzejít z pohanů.“ (*Adversus haereses* 4, 30. *Sources chrétiennes* 100, s. 784).

⁸ Podle Nového zákona: **A**) Ježíš vykonal nový exodus – Mt 2,15; 4,4 (srov. Ex 16); 4,7 (srov. Ex 17); 4,10 (srov. Dt 32,48-53); 5,21-22; 11,10 (srov. Mal 3,1-2 a Ex 23,20); 26,28 (srov. Mk 10,38; Ex 24,8; Žid 9,18-28). – Lk 9,31; 12,50 (Mk 10,38; 1 Kor 19,36. **B**) Křesťanský život jako nový exodus: 1 Kor 10,1-11; 2 Kor 3,5-18; Žid 4,1-9; 8,1-13; 9,12.18-24; 1 Pt 1,16; 2,9; Zj 1,6; 2,17; 15,3; 21,2-3 (srov. Oz 2,16-25; Ex 25,8). Ohledně svědectví Otců a liturgie srov. R. DE DEAULT A J. LECUYER. *Exode. In Dictionnaire de spiritualité* 4, 1973–1995.

⁹ Žid 11,13-16: „Tito všichni umírali s vírou, i když se nedočkali toho, co jim bylo slíbeno: jen zdáli to viděli a radostně vítali a prohlašovali, že jsou na zemi jenom cizinci a přistěhovalci. Když takhle mluvili, dávali tím najevo, že (pravou) vlast teprve hledají. Kdyby měli na mysli tu, z které se odstěhovali, měli by přece (dost) času se tam vrátit. Ale oni toužili po lepší (vlasti), totiž nebeské.“

¹⁰ Žid 13,12-14: „Tak i Ježíš podstoupil utrpení za bránou ... Vyjděme tedy k němu mimo tábor a snášeje urážky jako on! Vždyť tady nemáme město k trvalému pobytu; to budoucí (město) hledáme.“

¹¹ „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mt 27,46). „Kristův kříž je popravdě nazýván pouští, protože tu přebývá jen málo lidí, a Kristus-Bůh je při nesení kříže opravdovým poustevníkem“ (autor z počátku 13. stol. In *Archive d'histoire doctrinale et littéraire du Moyen Age* 31 [1964], s. 41).

¹² Srov. ORIGENES. In *Matthaeum* 12, 8-9. CGS 10, 200.

¹³ Srov. Mt 14,23 (Mk 6,46); Mk 1,35; Lk 5,16; 6,12; 9,18.28 (Mt 17,1); 11,1; především Lk 22,41-44: „Sám se pak od nich vzdálil, asi co by kamenem dohodil, klekl a modlil se: ‚Otcě, chceš-li, odejmi ode mne tento kalich, avšak ne má vůle at' se stane, ale tvá.‘ ... Ježíš upadl do smrtelné úzkosti a modlil se ještě usilovněji.“ – Mojžíšova modlitba na hoře, vzdálen od boje, který se vedl na planině (Ex 17,8-13) je dle Otců obrazem Krista na kříži za branami Jeruzaléma. Srov. *Epistula Barnabae* 12,2-4 (Hemmer 74); sv. JUSTIN. *Dialogus cum Triphone* 90,4-5; 91,3; 97,1; 111,1-2; 112,2; sv. IRENEJ. *Demonstratio* 46.

¹⁴ Srov. HILARIUS: „Večer byl sám; to ukazuje jeho osamění během utrpení.“ In *Matthaeum* 14,23. PL 9, 1001.

¹⁵ Srov. výše poznámku č. 8.

Křesťan je jasně povolán následovat Krista i v kázání evangelia spásy, stejně jako je též povinen spolupracovat na budování pozemské obce, aby byl jako kvas, jímž se tato obec přetvoří v rodinu Boží.¹⁶ V tom smyslu je řečeno, že křesťan zůstává ve světě (srov. Jan 17,15). Takový úkol však nevyjadřuje celé tajemství církve. Církev je určena službě Bohu a lidem,¹⁷ avšak zároveň a hlavně je společností všech věřících, totiž těch, kdo skrze křest a ostatní svátosti již odešli z tohoto světa k Otci.¹⁸ Církev je jistě „horlivá v činnosti“, zároveň však je „oddána kontemplaci“, tak aby to, co je v ní lidské, bylo zaměřeno k božskému a jemu podřízeno, viditelné k neviditelnému, činnost k nazírání.¹⁹ Je proto dovoleno a je nutné, že někteří křesťané, povolání k této milosti Duchem svatým, vyjadřují svým zvláštním způsobem života tento kontemplativní ráz církve tím, že se skutečně uchýlí do ústraní,²⁰ kde se „věnují jedině Bohu v samotě a mlčení, ve stálé modlitbě a ochotném pokání“.²¹

Ostatně je dobře připomenout, že jisté odloučení od světa a jisté nazírání mají nutně být obsaženy v kterémkoli způsobu křesťanského života, jak to potvrdil II. vatikánský koncil, když se obracel ke kněžím a řeholníkům, věnujícím se apoštolské činnosti.²² Skutečně, i mimo kláštery nechybí těch, kdo jsou působením Ducha svatého pozdviženi k nazírání. Všichni křesťané jsou k němu jistým způsobem povoláni, stejně jako je pro každého Kristova učedníka (srov. Lk 14,25-27. 33) nutné jisté odloučení od věcí tohoto světa, ačkoli způsob uchýlování se na poušť není stejný pro všechny. Ale mniši a mnišky, uchylující se do klášterů, uskutečňují dokonaleji a příznačnějším způsobem základní prvek kteréhokoli křesťanského života: „Chci říci, bratři, toto:..., kdo užívají věcí tohoto světa, jako by neužívali; neboť podoba tohoto světa pomíjí“ (1 Kor 7,29 a 31).²³

II.

K pohnutkám, založeným na Kristově velikonočním tajemství, tak jak na něm má účast církev, pojí se i pohnutka, týkající se důležitosti usebranosti a mlčení k snadnějšímu a jistějšímu setkání

¹⁶ GS 40: „Církev ... je jakoby kvas a duše lidské společnosti, kterou má v Kristu obnovit a přetvořit v Boží rodinu.“ (Srov. také pozn. č. 3.)

¹⁷ Ve službě lidem v jejich pozemském poslání. GS 3. 40–45; AG 12: „Nedomáhá se jiného práva, než aby mohla s Boží pomocí láskyplně a věrně sloužit lidem.“ – Je však především ve službě věčné spásy. Srov. LG 48: „Kristus ... ustanovil své tělo, církev, jako všeobecnou svátost spásy.“ Srov. pozn. č. 5.

¹⁸ Srov. LG 2. 7. ad.

¹⁹ Srov. SC 2.

²⁰ Srov. GS 38: „Dary Ducha jsou však různé: jedny volá k tomu, aby podali viditelné svědectví touhy po domově u Boha a udržovali ji živou v lidské rodině, ...“

²¹ PC 7. Podle tradice Otců kontemplativní život výrazně zjevuje Kristovu modlitbu o samotě nebo na hoře, která zase předznačovala kontemplativní život. Srov. CASSIÁN: „Sám odešel na horu, aby se modlil, a tím nás poučil příkladem svého vzdálení se, ... abychom podobně odcházeli do ústraní.“ (*Conlat.* 10, 6, 4. PL 49, 826); SV. JERONÝM: „Hledej Krista v ústraní a sám se na hoře modli s Ježíšem.“ (*Epistula ad Paulinum* 58, 4, 2. CSEL 54, 532); SV. IZIDOR: „Celonoční modlitbou na hoře předznačil kontemplativní život.“ (*Differentiae* kn. 2, 2, 34. PL 83, 91); PSEUDOJERONÝM: „Když se modlil, ukázal kontemplativní život; když se posadil, ukázal život aktivní ... Odešel na horu modlit se a pak odešel k zástupům, a tím ukázal jednotu kontemplativního a aktivního života.“ (PL 30, 571); VALAFRIDUS STRABO: „Když vystoupil na horu, ukázal tak teoretický neboli kontemplativní život.“ (*Expositio in IV evangelium*. PL 115, 872); PASCHASIUS RADBERTUS: „Abychom byli volní pouze pro Boha v kontemplaci, to je na hoře.“ (*Expositio in Matthaem*. PL 120, 522); OPAT VILÉM DE S. THIERRY: „(Život v samotě) byl důvěrně znám i samotnému našemu Pánu a jeho učedníci po něm v jeho přítomnosti zatoužili, když se proměnil na svaté Hoře, že Petr hned zvolal: Pane, je dobře, že jsme tady!“ (*Ad fratres de Monte Dei* I, 1. PL 184, 310); Amadeus Lausannensis: „Zanechal nám na hoře místo vidění s Mojžíšem a Eliášem, abychom mohli nezakrytě nazírat to, co hledáme.“ (*Homilia* 3, vyd. Bavaud. Sources chrétiennes 72, 90–92); LG 46: Řeholníci mají pečlivě dbát o to, aby jejich prostřednictvím církev věřícím i nevěřícím denně lépe ukazovala Krista, jak rozjímá na hoře ... a přitom vždy poslouchá Otce, který ho poslal.“

Výrazy exodu jsou na Východě aplikovány na mnišský život sv. Janem Klimakem (*Scala Paradisi*, 1. stupeň. PG 88, 632-644) a na Západě sv. Ambrožem (*Epistula* 27, 1-3 a 28, 1.8. PL 16, 1047. 1051. 1053). Srov. slova sv. Jeronýma Eustochiovi: „Následuj Mojžíše na poušti a vejdeš do zaslíbené země.“ (*Epistula* 22, 24. PL 22, 410; CSEL 54, 177)

²² Srov. LG 41 (o kněžích): „Apoštolské starosti, nebezpečí a svízele jim v tom nemají být překážkou, ale naopak je mají povznášet k vyšší svatosti, když z plnosti rozjímání žijí a posilují svou činnost.“ PC 5 (o řeholnicích): „Proto členové všech institutů mají hledat především a jedině Boha; rozjímání, ve kterém se přimknou k Bohu myslí i srdcem, mají spojovat s apoštolskou láskou.“

²³ Na tento text je odkaz ve věroučné konstituci o církvi *Lumen gentium* č. 42. Srov. LG 44: „Boží lid nemá zde na zemi trvalý domov, ale hledá budoucí vlast.“ LG 6: „Pokud je však církev zde na zemi jako poutnice daleko od Pána, považuje se za vyhnankyni.“

s Bohem v modlitbě.²⁴ Způsob života těch, kdo jsou zcela oddáni kontemplaci, je uspořádán tak, aby vzdaloval vše, co jakýmkoli způsobem může rozdělovat ducha. Jeho snahou je poskytnout možnost dosažení plnosti osobnosti, pro kterou je příznačná jednota, a věnovat se lépe hledání Boha,²⁵ dokonaleji být pro něho disponován.

Toto hledání Boha, pro které se má člověk zříci všeho, co má (srov. Lk 14,33), se uskutečňuje hlavně čtením a rozjímáním Písma sv. (srov. PC 6). Proto má čtení Písma sv. doprovázet modlitba, aby tak „došlo k rozhovoru mezi Bohem a člověkem, protože ,když se modlíme, mluvíme s ním; když čteme božské výroky, nasloucháme mu.“ (SV. AMBROŽ. *De officiis ministrorum* I, 20, 88; PL 16, 50; srov. DV 25)

Studiem Písma, které je „jako zrcadlo, v kterém putující církev nazírá na Boha, od něhož vše dostává“ (DV 7), každý „silou lásky k Bohu plane touhou nazírat na její krásu“ (SV. TOMÁŠ AKVINSKÝ. *Summa theologiae* II-II, q. 180, a. 1).

Takovým způsobem si láska a nazírání pomáhají navzájem. „Skutečně, láskou k Bohu je poznání Boha samo. Bůh není poznáván, není-li milován, a není milován, není-li poznáván; a vpravdě tak je poznáván, jak je milován; a tak je milován, jak je poznáván“ (OPAT VILÉM DE SAINT THIERRY, *Expositio in Canticum canticorum* c. 1. PL 180, 499 C).

V mlčení a v samotě je takto „lidem silným umožněno usebrat se, jak po tom touží, zůstávat v sobě, pěstovat horlivě zárodky ctností a žít se šťastně plody ráje. Tam se získává ono oko, jehož jasný pohled raní snoubence láskou, a jehož průzračná čistota dovoluje vidět Boha. Tam se oddáváme pracovitému odpočinku a tam zůstáváme klidní v pokojné činnosti. Tam Bůh dává za odměnu svým bojovníkům vytouženou mzdu za námahu boje, totiž pokoj, který svět nezná, a radost v Duchu svatém... To je ten lepší podíl, který si vyvolila Marie a který jí nebude odňat.“²⁶

III.

Ať si však nikdo nemyslí, že když jsou mniši a mnišky odloučeni od ostatních lidí, že jsou tím izolováni nebo odříznuti od světa a od církve. Naopak, jsou v nich „přítomni hlubším způsobem v srdci Kristově,²⁷ protože jsme všichni jedno v Kristu (srov. 1 Kor 10,17; Jan 17,20-22).²⁸

²⁴ Srov. Oz 2,16: „Uvedu ji na poušť, budu jí promlouvat k srdci.“ SV. AUGUSTIN: „Je nesehnání uvidět Krista v zástupu lidí. Naše mysl potřebuje určitou osamocenost, v takové ohraničenosti našeho zaměření lze vidět Boha. Zástup hlučí; takové vidění však potřebuje osamocenost.“ (*In Ioannem Tractatus* 17, 5. PL 35, 1533); GUIDO CART.: „Když se už přiblížila hodina utrpení, opustil své průvodce apoštoly, aby se sám modlil, a tak jim dal příklad, jak ústraní prospívá modlitbě, když se chtěl modlit sám, ne spolu s nimi.“ (*Consuetudines*, 80, 10. PL 153, 758). SV. JAN OD KŘÍŽE: „(Pro modlitbu) je vhodné vyhledat opuštěné, ba dokonce drsné místo, aby duch stoupal pevně a přímo k Bohu bez zábran či zdržování ze strany viditelných věcí. ... Proto si náš Pán vybíral pro modlitbu místa opuštěná a nepůsobící mnoho na smysly (aby nám dal příklad), ale které povznášejí duši k Bohu, jako byly hory zvedající se nad krajinou.“ (*Výstup na horu Karmel* III, 39, 2; srov. *Duchovní píseň* B, 35, 1)

²⁵ Srov. PAVEL VI. *Promluva* 24. 10. 1964: „Sv. Benedikt ať nám pomáhá obnovit osobní život, po němž dnes toužíme a vzdycháme, aby se rozvinul v moderním životě, k němuž patří nenaplněná touha být sebou samými, která nás spíše dusí než rozdmýchává, spíše zklamává než dodává sebevědomí ... Vzrušování, hřmot, horečka, povrchnost, množství podnětů ohrožují vnitřního člověka, kterému chybí mlčení doprovázené opravdovým vnitřním slovem, kterému chybí řád, jemuž chybí pokoj, který pocituje nedostatečnost sebe sama.“ (AAS LVI [1964], s. 987)

²⁶ SV. BRUNO. *Ad Radulfum* 6. Sources chrétiennes 88, s. 70–72.

²⁷ LG 46. Srov. EVAGRIUS: „Mnich je člověk oddělený od všech věcí a spojený se všemi lidmi.“ (*De oratione* 124, francouzský text In HAUSLER, I. *Les leçons d'un contemplatif*, s. 158) ; SV. PETR DAMIANI: „Ačkoli se samotou těla zdáme být vzdáleni od církve, jsme v ní stále velmi přítomni nenarušitelným tajemstvím lásky.“ (*Opusculum XI. L. qui appellatur Dominus vobiscum* 10. PL 145, 239). SV. TEREZIE OD JEŽÍŠE: „Ó mé sestry v Kristu! Pomozte mi vyprošovat si to od Pána, který nás kvůli tomu zde spojil [prosit o mír mezi národy a za potřeby církve]. To je vašim povoláním, toto má být vašim zaměstnáním, to má být vašim posláním, toto mají být vaše touhy, předmět vašich slz a vašich prosb.“ (*Cesta k dokonalosti* 1, 5).

²⁸ Srov. SV. PETR DAMIANI: „Pokud jsou věřící v Krista v jednotě, kdekoli se vidí tělesně jednotlivý úd, tam je svátostným tajemstvím přítomno celé tělo. ... Pokud jsme všichni jedno Kristovo tělo, ačkoli se viditelně zdáme být oddělení, duchovně nemůžeme být navzájem rozdělení, když zůstáváme v něm.“ (*Opusculum XI. L. qui appellatur Dominus vobiscum* 10. PL 145, 236-238); PAVEL VI.: „Nejste oddělení od velkého společenství [communio] Kristovy rodiny, jste nositelky zvláštního poslání; a vaše specialita dnes – neméně než včera – má péči o celou církev a přispívá k jejímu rozvoji, ba k rozvoji celé společnosti.“ (*Promluva k představeným benediktinek* 28. 10. 1966. AAS LVIII [1966], s. 1159–1160).

Nemluvíme-li o tradičním úkolu rozjímavých klášterů v oboru kulturním a sociálním, vyplývá ze zcela jistých svědectví, s jakou láskou nesou kontemplativní mniši a mnišky ve svém srdci úzkosti a bolesti všech lidí.

Ostatně, poušť nebo osamělá hora byla místy, kde Bůh zjevoval lidem svá tajemství (srov. Gn 32,25-31; Ex 3; 24,1-8; 34,5-9; 1 Král 19,8-13; Lk 2,7-9; Mt 17,1-8). Jde totiž o místa, na nichž se nebe a země téměř setkávají, o místa, kde se svět – vyprahlá země – Kristovou přítomností opět stává rájem (srov. Mk 1,13).²⁹ Jak tedy bude možno považovat za cizince pro lidstvo ty, v nichž lidstvo samo dosahuje své plnosti?

Jestliže však jsou kontemplativní mniši a mnišky jistým způsobem v srdci světa, jsou mnohem více v srdci církve.³⁰ Jejich modlitba, zvláště účast na Kristově oběti v Eucharistii a slavení božského officia, je plněním nejdůležitějšího úkolu oné komunity modlících se, kterou je církev. Tímto úkolem je totiž oslavování Boha. Taková modlitba je bohopoctou, kterou se vzdává Otci skrze Syna v Duchu svatém „znamenitá oběť chvály“.³¹ Skrze ni jsou ti, kdo se jí věnují, uváděni do tajemství nevýslovného rozhovoru, který vede Kristus Pán ustavičně s nebeským Otcem, v jehož lůně mu vyjadřuje svou nekonečnou lásku. Konečně taková modlitba je téměř vrchol, ke kterému směřuje všechna činnost církve.³² Kontemplativní mniši a mnišky, protože takovým způsobem zjevují nejvnitřnější život církve, jsou nezbytně nutní k tomu, aby její přítomnost byla úplná.³³

Kromě toho zvyšují úroveň duchovního života církve tím, že oživují celé tajemné tělo horlivostí své lásky a vzbuzují apoštolské iniciativy všeho druhu, které bez lásky nejsou nic (srov. 1 Kor 13,1-3). „V srdci církve, své Matky, budu láskou!“ Takto volala ta, kterou Pius XI. prohlásil patronkou všech misií, ačkoliv nikdy nevyšla z kláštera.³⁴ Skutečně, neosvobodil Bůh lidi od hříchu svou láskou, zjevenou v obětování Syna, které šlo až k smrti na kříži? Když tedy duše vnikne do tohoto velikonočního tajemství nejvyšší lásky Boha a lidí (srov. Jan 13,1; 15,13), nutně má účast na spásném díle Kristova umučení, které je základem veškerého apoštolátu.³⁵

Posléze řeholníci, kteří se věnují jen kontemplaci, pomáhají svou modlitbou misijnímu dílu církve, „neboť Bůh na jejich prosby posílá dělníky na svou žeň, otvírá duši nekřesťanů, aby naslouchali evangeliu, a dává slovu spásy přinášet v jejich srdci plody.“³⁶ V samotě, v níž se věnují modlitbě,

²⁹ Srov. Iz 11,6-9; v opačném smyslu Gn 9,2. Ohledně kláštera jako ráje srov. SV. JERONÝM: „Mějte celou za ráj, kde trháš různé ovoce Písem.“ (*Epistula 125 ad Rusticum 7*. PL 22, 1075); SV. ANSELM. *Epistula 3*, 102. PL 159, 140; SV. PETR DAMIANI. *Epistula 6*, 3. PL 144, 374; WILHELMUS MALMESBURIENSIS. *De gestis Pontificum Angliae 4*. PL 179, 1612–1613; SV. BERNARD. *Sermo de doversis 42*, 4. PL 184, 396; PETRUS CELLENSIS. *Epistula 75*. PL 202, 522; srov. LECLERQ, J. *La vie parfaite*. Tornhout, 1948; COLOMBÁS, G. M. *Paraíso y vida angélica*. Montserrat, 1958.

³⁰ Srov. PAVEL VI.: „Chceme, aby tyto ostrovy skrytosti, pokání a meditace věděly, ... že nejsou ani zapomenuty, ani odděleny od společenství [*communio*] Boží církve, ale že v ní tvoří srdce, žíví její duchovní bohatství, pozvedají její modlitbu, udržují lásku, sdílí její utrpení, vyčerpání, apoštolát a naděje, dávají růst jejím zásluhám.“ (*Promluva 2. 2. 1966*. In *Insegnamenti di Paolo VI*, 1966, s. 56).

³¹ PC 7. SV. JAN OD KŘÍŽE: „Před Ním a pro duši je trošička této čisté lásky cennější a užitečnější pro církev ... než všechny práce dohromady. Z toho důvodu se Marie Magdaléna ... ukrývala na poušti 30 let, kde se zcela oddávala této lásce ... pro tak mnoho, čím dává církvi užitek a co jí přináší trošička této lásky. ... A nakonec, pro tuto lásku jsme byli stvořeni.“ (*Duchovní píseň B*, 28, 2–3).

³² Srov. SC 10: „... Oslava Boha, a právě k tomuto cíli je zaměřeno všechno ostatní působení církve.“ Srov. také GS 76, AA 2.

³³ Srov. AG 18.: „Protože rozjímavý život náleží k plně rozvinuté přítomnosti církve, je třeba ho zavádět v mladých církvích všude.“ Srov. JAN XXIII.: „Kontemplativní život! ... Je jedním ze základů svaté církve a byl přítomen ve všech fázích jeho dvoutisíciletých dějin.“ (*Promluva k cisterciákům přísné observance 20. 10. 1960*. AAS LII [1960], s. 896)

³⁴ „Láska mi dala klíč k mému povolání. Pochopila jsem, že když je církev tělem složeným z různých údů, nechybí jí nejdůležitější a nejvznešenější z nich; pochopila jsem, že církev má srdce a že to srdce hoří láskou. Pochopila jsem, že láska sama pohání údy církve, a pokud by láska vyhasla, apoštolé by již nehlásali evangelium, mučedníci by se vzpírali prolít svou krev. ... Našla jsem své místo v církvi ... v srdci církve, své matky, budu láskou“ (*Autobiografické spisy*, rukopis B, Lisieux 1957, s. 229).

³⁵ Srov. JAN XXIII.: „Opravdový apoštolát ve vlastním slova smyslu spočívá v účasti na spásném díle Kristově, které se může uskutečnit pouze snahou o modlitbu a sebedarování; tak i Spasitel vykoupil lidstvo spoutané a tísněné neřestmi modlitbami směřovanými k Otci a sebeobětováním. Proto ten, kdo chce následovat tento způsob spásné Kristovy služby, i když nekoná vnější činnost, vykonává vznešeným způsobem apoštolát“ (*Epistula Causa praeclara 16. 8. 1962*. AAA LIV [1962], s. 568).

³⁶ AG 40. Srov. *Konstituce Umbratitem* (AAS XVI [1924], s. 389) a *Dekret posvátné kongregace obřadů o jistotě pro kanonizaci bl. Terezie Markéty Redi z 18. 2. 1934*: „... byla opravdu přibita s Kristem na kříž nejvyšším mučednickým srdce a získávala tak sobě i ostatním přebohaté plody vykoupění. To jsou ty nejčistší a nejhlubší duše v církvi, které svým utrpením, láskou a modlitbou předbíhají ostatní cestou tichého apoštolátu“ (AAS XXVI [1934], s. 106).

kontemplativní osoby nikdy nezapomínají na své bratry a sestry. Jestliže se odtrhli od častého styku s nimi, neudělali to z pohodlí a pro osobní klid, ale aby měli univerzálnější účast na jejich pracích, bolestech a nadějích.³⁷

IV.

Proto je tajemství kontemplativního života tak veliké. A jestliže z toho, co bylo objasněno, vyplývá jeho vynikající místo v ekonomii spásy, uskutečňuje se toto tajemství způsobem zcela zvláštním u mnišek žijících v klauzuru. Tyto ženy skutečně pro svou samotnou přirozenost účinněji vyjadřují tajemství církve, „neposkvrněné Snoubenky neposkvrněného Beránka“.³⁸ Sedí u nohou Pána a naslouchají jeho slovům (srov. Lk 10,39), v mlčení a usebranosti okoušejí a hledají to, co je shůry, kde je jejich život skryt s Kristem v Bohu, dokud se neobjeví se svým Snoubencem ve slávě.³⁹ Úkolem ženy je spíše přijímat slovo než je nést až do končin země, ačkoli i ona k tomu může být povolána, a to s úspěchem. Jí totiž náleží pronikat do hloubky slova a dát mu přinášet plody způsobem živým, jasným a osobním. Když dosáhne plné zralosti, pronikavěji si uvědomí potřeby bližního a pomoc, kterou on očekává. Tak lépe vyjadřuje věrnost církve⁴⁰ jejímu Snoubenci a zároveň je obdařena hlubším smyslem pro plodnost kontemplativního života. Proto se církev, jak dokazuje liturgie,⁴¹ vždy dívala se zvláštní úctou na křesťanskou pannu. A téměř aby vyjádřila svou božskou zálibu pro pannu,⁴² chránila sama církev se zvláštní péčí její odloučení od světa a klauzuru rozjímavých klášterů.⁴³

Nemůžeme tu nepřipomenout blahoslavenou Pannu Marii, která přijala do sebe Slovo Boží a „plná víry počala Krista ve svém duchu dříve než ve svém lůně“.⁴⁴ Uzavřená zahrada, uzavřený val, zapečetěný pramen (srov. Pís 4,12; Ez 44,1-2) je „v její víře a lásce předobrazem a vynikajícím vzorem“ církve.⁴⁵ Svatá Panna je také vynikajícím příkladem kontemplativního života. Právem o ní ctihodná tradice na Východě i na Západě používá v posvátné liturgii slov evangelia: „Maria si vybrala nejlepší úděl“ (Lk 10,38-42).⁴⁶

³⁷ Srov. PAVEL VI.: „Odděluje vás toto materiální, vnější a sociální uzavření od církve? Přicházím, abych vám řekl: hleďte na to, za koho vás církev považuje, nejste zapomenuty; a proto tu neexistuje nejtěžší možné oddělení, totiž duchovní. Proč? Protože je na vás upřena zvláštní pozornost a vzpomínka. Chceme říci ještě něco více? Církev na vás pohlíží jako na osoby odevzdané tomuto způsobu života pro neustálý rozhovor s Pánem, pro hlubší pochopení jejího hlasu, abyste jej mohly vyjádřit naším ubohým lidským hlasem s co největší čistotou a intenzitou: tento vztah mezi nebem a zemí se stal jediným programem vašeho života. Vy, kontemplativní mnišky, jste se vydaly tomuto absorbujícímu působení Božímu ve vaší duši. Církev tedy ve vás vidí nejvyšší vyjádření sebe sama: vy jste určitým způsobem na vrcholu.“ (*Promluva ke kamaldulským mniškám na Aventinu* 23. 2. 1966. AAS LVIII [1966], s. 1159–1160). II. vatikánský koncil hluboce potvrdil: „Ať se nikdo nedomnívá, že se řeholníci svým zasvěcením odcizují lidem nebo že jsou neužiteční pro pozemskou společnost. I když snad někdy nepomáhají svým současníkům přímo, přesto se s nimi cítí spojeni v Kristu hlouběji a spolupracují s nimi duchovně, aby budování pozemské společnosti bylo vždy založeno na Pánu a k němu zaměřeno, aby snad nepracovali nadarmo ti, kdo ji budují“ (LG 46). SV. TEREZIE OD JEŽÍŠE: „Přesvědčuj sestry, ať se stále věnují přimlouvání u Boha za ty, kdo pracují pro církev“ (*Cesta k dokonalosti*, úvod 3. kap.). „Pokud něco z toho zmůžeme před Bohem, vychází z našeho zápasu pro jeho věc, byť zavřeny v ústraní. ... A když vaše modlitby, touhy, pokání a posty nebudou konány s tímto úmyslem, vězte, že nebudete realizovat a plnit cíl, pro který vás sem Pán shromáždil“ (tamtéž, č. 5. 10).

³⁸ LG 6.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Srov. LG 6: „Přidružil ji [církev] k sobě nezrušitelnou smlouvou. ... A když ji očistil, chtěl, aby s ním byla spojena a byla mu poddána v lásce a věrnosti.“

⁴¹ Západní církev připisuje obrazy spojené se svatbou pouze svatým ženám a tím poukazuje na svatost a jakoby vylití jejich duchovního sňatku, který uzavřely se svým Ženicem a Pánem. Nikdy pro ně neuzívá – jak to dělá u mužů – obrazu nového člověka nebo jiné obrazy spjaté s Kristem Knězem, Veleknězem či Prorokem. Od 4. stol. měla řeholní profese žen vlastní obřad rozdílný od obřadu pro mnichy: *zahalení panenským závojem*, které se pokládá za odvozené od zahalení ženy připravené ke sňatku, a má tak určitým způsobem podobnost s manželstvím.

⁴² Srov. Dt 4,24; 2 Kor 11,2: „Mám vás totiž žárlivě rád jako Bůh. Já jsem přece připravil vaše zasnoubení jedinému muži a musím vás představit Kristu jako čistou pannu.“

⁴³ Srov. odkazy uvedené v pozn. č. 3.

⁴⁴ Srov. SV. AUGUSTIN. *Sermo* 215, 4. PL 38, 1074.

⁴⁵ LG 53.

⁴⁶ Tato evangelní perikopa se užívá jako evangelium o některých slavnostech Panny Marie již od 6. stol., např. pro svátek Zesnutí neboli Nanebevzetí, jak na Východě, tak na Západě (srov. CAPELLE, B. *La fête d'Assomption dans l'histoire liturgique. Ephemeridi theologici Lovanienses* 3, 1926, s. 33-45).

V.

V tomto tajemství kontemplativního života se poukazuje také na důležitost a hodnotu znamení a svědectví, pro které mniši a mnišky, zvláštním způsobem pověření od Boha k modlitbě, nejsou zcela připraveni o „službu slova“,⁴⁷ ačkoli nejde o službu přímého kázání.

V současné společnosti, která tak snadno odmítá a popírá Boha, život mužů a žen, zasvěcených nazírání na božské skutečnosti, otevřeně vyznává jeho existenci a jeho přítomnost, protože vyžaduje onu důvěrnost a onen přátelský styk s ním, kterým „Spolu s naším duchem to potvrzuje sám Duch (svatý), že jsme Boží děti“ (Řím 8,16). Proto ti, kdo vedou takový život, mohou být posilou pro ty, kdo jsou pokoušeni ve víře a kdo neprávem chtějí upírat člověku jakoukoli možnost navázat rozhovor s nevýslovným Bohem.⁴⁸

Tímto podivuhodným rozhovorem s Bohem v mlčení a v samotě muži a ženy, oddaní výlučně kontemplaci a cvičení v lásce a v jiných křesťanských ctnostech, hlásají Pánovu smrt až do jeho příchodu. Tím více ho hlásají, čím více není celý jejich život, výlučně a zcela zasvěcený hledání Boha, ničím jiným než směřováním k nebeskému Jeruzalému, anticipováním eschatologické církve, která bude žít v Boží blízkosti a patřit na Boha. Avšak mniši a mnišky ukazují nejen cíl, jehož má být dosaženo, totiž život ve světě nadcházejícím, ale i cestu, která tam vede. Jestliže duch blahoslavenství, který oživuje následování Krista, má být duší kterékoli formy křesťanského života,⁴⁹ dokazuje život kontemplativních osob, že toho může být dosaženo již v životě pozemském. A takové svědectví tím spíše zapůsobí na lidi naší doby, čím více bude vydáváno svědectví kolektivní, nebo lépe sociální. Skutečně, dnešní lidé se nenechají snadno přitáhnout svědectvím individuálním, ale svědectvím společným, příkladem života prožívaného společně, a ještě více příkladem společnosti ustálené, která svou kontinuitou a svou životností, ukazuje hodnotu zásad, na nichž se zakládá. Takové je právě svědectví kontemplativní komunity, jak je Pavel VI. naznačil na Monte Cassino, když mluvil o „malé ideální společnosti, kde konečně vládne láska, poslušnost, nevinnost, osvobození od věcí a umění dobře jich užívat, převaha ducha, mír, zkrátka evangelium“.⁵⁰

VI.

Snadno pochopíme, že rozhodný a konkrétní závazek k životu v klauzуре, který na sebe někdo bere, se nemůže zrodit ani pozůstat z nějakého přechodného nadšení, ale má být plodem pevné a stále zralosti, schopné zřici se společenských dober, nanejvýš oceňovaných a vážených, aby mohl být v plné svobodě zvolen způsob života, jímž se ve skutečnosti celým svým bytím přilne výlučně k Bohu a k věcem, které jsou shůry. Proto má být povolání těch, které se hlásí do klášterů mnišek, podrobováno dlouhému a pečlivému přezkoumávání, aby se mohlo přesně rozeznat, jaké pohnutky je vedly, a vhodně vyloučit povolání, které je snad neuvědoměle vedeno ne dost nadpřirozenými a jasnými důvody a jež by pak mohlo překážet v plném rozvoji duchovním i lidským.⁵¹ Užitečná obezřetná opatření, stanovená vlastním právem jednotlivých institutů, mají být na zřeteli nejen před vstupem postulantek do kláštera, ale i předtím, než se mnišky zavážou trvalými sliby.

To, co je objasněno v této instrukci, se týká všech institutů zaměřených zcela na kontemplaci. Avšak každá řeholní rodina má své vlastní příznačné známky a svou povahu, častokrát definovanou zakladatelem, a to má být věrně zachováno. Nevylučuje se však, že by z vnuknutí Ducha svatého mohly vzniknout v církvi nové formy kontemplativního života.

Tímto se uznává zákonitost všech těch prvků, kterými se instituty od sebe liší s až podivuhodnou růzností. Tato různost se projevuje zvláště v tom, jakou důležitost a jaké místo přikládá ten či onen institut modlitbě osobní nebo modlitbě liturgické, společnému životu nebo prvkům života poustevnického, snadno slučitelným s uspořádáním mnišského institutu. To nepochybně platí i ohledně způsobu, jakým jednotlivé instituty chápou a uskutečňují hmotné odloučení světa klauzurou.

⁴⁷ Srov. Sk 6,2.4: „Nebylo by správné, abychom zanedbávali Boží slovo a sloužili při stole. ... My však se chceme nadále věnovat modlitbě a službě slova.“

⁴⁸ Srov. *Poselství kontemplativních mnišek* prvnímu biskupskému synodu: *L'Osservatore Romano* 12. 10. 1967.

⁴⁹ Srov. GS 72.

⁵⁰ AAS LVI [1964], s. 987.

⁵¹ Srov. LG 46: „Konečně musí být všem jasno, že i když slib evangelních rad vyžaduje vzdání se nepochybně cenných hodnot, přesto není na překážku rozvoje lidské osobnosti, nýbrž jí svou povahou velice prosívá.“ Srov. také PC 12.

VII.

Posvátná kongregace pro řeholníky a sekulární instituty potvrzuje platnost předpisů II. vatikánského koncilu o zachování a přizpůsobení klauzury, osvědčené pomoci pro kontemplativní život, a vydala – po jejich schválení papežem Pavlem VI. dne 12. července 1969 – níže uvedené normy pro kláštery mnišek zcela oddaných kontemplaci.

NORMY O PAPEŽSKÉ KLAUZUŘE MNIŠEK

„Papežskou klauzuru kontemplativních klášterů je nutno chápat jako asketický prostředek, který je úzce spojen se specifickým povoláním mnišek. Klauzura je znamením, ochranou a zvláštním výrazem toho, že opustily svět.“ (PAVEL VI. *Motu proprio Ecclesiae sanctae* II,30).

1. Klauzura mnišek s životem výhradně kontemplativním (PC 16) se nazývá papežskou, protože normy, které ji řídí, mají být schváleny Svatým stolcem, i když se jedná o normy již stanovené partikulárním právem nebo o normy, které mají být schváleny tímto právem stanoveny, neboť jimi se vyjadřují vhodným způsobem specifika jednotlivých institutů.

2. Předpisy o papežské klauzuře se vztahují na celé obydlí mnišek včetně zahrad a sadů vyhrazených pro mnišky.

3. Hranice kontemplativního kláštera, podrobeného zákonu o klauzuře, ať jsou určeny tak, aby tvořily hmotné oddělení (ES II, 31), např. zdí nebo jiným účinným prostředkem, jako je např. ohrada, železná síť nebo hustý a trvalý živý plot, aby se tak zamezilo vcházení a vycházení. Všechno vstupování a vycházení z klauzury se má dít dveřmi, které mají být zamčeny na klíč.

4. Způsob, jak uskutečnit takové účinné oddělení, zvláště pokud jde o chór a o hovornu, ať je určen ve stanovách a v dodatkových normách. Ať se počítá jak s růzností tradic jednotlivých institutů, tak s okolnostmi doby a místa (např. mřížemi, mřížkami, pevnou konzolí atd.). Avšak podle č. 1 má být tento způsob odloučení nejdříve předložen ke schválení Kongregaci pro řeholníky a sekulární instituty.

5. Mocí zákona o klauzuře mnišek mají novicky a postulanky žít uvnitř v klauzuře kláštera a není jim dovoleno vyjít z ní kromě případů předvídaných právem (srov. č. 7).

6. Zákon o klauzuře zakazuje také, aby jiná osoba kteréhokoli stavu, pohlaví a věku vstoupil do klauzury kláštera, kromě případů vypočítaných právem (srov. č. 8 a 9).

7. Kromě zvláštních indultů Svatého stolce je těm, o nichž se mluví v č. 5, dovoleno vyjít z klauzury:

a) v případě vážného a bezprostředně hrozícího nebezpečí;

b) po dovolení představené se souhlasem místního ordináře, alespoň habituálním, a jestliže tu je řeholní představený, tedy i se souhlasem jeho:

1. na cestu k lékaři nebo za účelem péče o zdraví, jde-li o místo v bydlišti nebo v okolí;

2. k doprovodu nemocné mnišky, jestliže to vyžaduje opravdová nutnost;

3. k vykonání manuální práce nebo k nutnému dohledu na místech mimo klauzuru, avšak v okruhu kláštera;

4. k výkonu občanských práv;

5. k vykonání administrativních úkonů, které nemohou být vykonány jinak.

Kromě případů týkajících se péče o zdraví, kdyby se měla nepřítomnost v klauzuře protáhnout na déle než týden, má mít představená předchozí souhlas místního ordináře, a je-li tu řeholní představený, tedy i jeho.

c) Kromě případů uvedených pod písmenem b) má představená žádat o dovolení místního ordináře, a je-li tu řeholní představený, tedy i jeho. Toto dovolení může být dáno jen z opravdu vážného důvodu a na dobu opravdu nutnou.

d) Všechna vycházení dovolená normami, uvedenými pod písmenem a), b) a c) tohoto čísla, se nemohou protáhnout na dobu delší než tři měsíce bez dovolení Svatého stolce.

8. Kromě partikulárních indultů Svatého stolce je dovolen vstup do klauzury:

a) kardinálům, kteří s sebou mohou mít několik doprovázejících osob; nunciům a apoštolským delegátům v místech podřízených jejich jurisdikci;

b) těm, kdo mají právě nejvyšší moc ve státě, s jejich manželkami a doprovodem;

c) místnímu ordináři a řeholnímu představenému ze spravedlivého důvodu;

- d) kanonickým vizitátorům při vizitaci, avšak pouze k vykonání prohlídky a za doprovodu sociá;
- e) knězi s jeho přísluhujícími, aby udělil svátosti nemocným, a aby vykonal pohřební obřady. Rovněž je dovoleno knězi vstoupit, aby asistoval těm, kdo jsou dlouho nebo těžce nemocni;
- f) kdykoli to představená žádá, knězi a přísluhujícím ke konání liturgických průvodů;
- g) s dovolením představené za dohledu místního ordináře, a jestliže tu je řeholní představený, tedy i s dovolením jeho, lékařům a těm, jejichž práce nebo kompetence je nutná k obstarání potřeb kláštera;
- h) sestřám určeným pro vnější službu klášteru podle pravidel vlastních statutů.
9. Zvláštní právo, schválené podle č. 1. Svatým stolcem, může podle ducha a povahy jednotlivých institutů stanovit přísnější pravidla o klauzure a také určit jiné případy zákonitého vstupování a vycházení, aby bylo postaráno o potřeby kláštera a o dobro mnišek.
10. Užívání rádia a televize v kláštorech mnišek s životem výlučně kontemplativním může být dovoleno jen za zvláštních okolností náboženského rázu.
11. Je nutné, aby novin, časopisů a jiných informačních prostředků nebylo mnoho, a aby nebyly připouštěny bez rozlišování (srov. IM 4). Těmito prostředky může duch tohoto světa vskutku vniknout i do nejlepších komunit a narušit je.
12. Shromáždění nebo schůze jakéhokoli druhu, které se těžko shodují, nebo vůbec se neshodují s rozjímavým životem, mají být moudře odmítány. Jestliže si to však nynější okolnosti zdají vyžadovat, bude moci být s náležitým povolením někdy dovoleno, aby se mnišky zúčastnily takových schůzí, které opravdu napomáhají rozjímavému životu, jen když nedojde k tomu, že by vycházení z kláštera bylo příliš časté. Představené ať si připomínají, že čistota a horlivost rozjímavého života závisí mnoho na přísném zachovávání zákona o klauzure. Proto má vycházení z kláštera zůstat výjimkou.
13. Zákon o klauzure těžce zavazuje ve svědomí jak mnišky, tak cizí osoby.
14. Při kanonické vizitaci má vizitátor dohlédnout na hmotnou klauzuru. Představená mu má vydat počet o zachovávání pravidel o klauzure a má mu dát k prohlédnutí knihu, v níž jsou věrně zapsáno vycházení i vstupování do klauzury.
15. Církev pro velkou úctu, jakou má ke kontemplativnímu životu, velmi chválí mnišky, které přizpůsobily nejhodnějším způsobem klauzuru takovému kontemplativnímu životu a zachovávají velmi věrně odloučení od světa (srov. PC 7). Kromě toho vybízí naléhavě ty, kdo mají právo a povinnost bdít nad zachováváním klauzury, totiž místního ordináře, a je-li tu řeholní představený, tedy i jeho, aby ji hájili se vši pečlivostí a pomáhali účinně podle svých pravomocí představené, jíž náleží bezprostřední dohled nad touto klauzурou.
16. Tresty stanovené proti těm, kdo porušují klauzuru mnišek, zůstávají pozastaveny až do vyhlášení nového kodexu kanonického práva.*
17. Při postupu v obnově ať se věrně zachovává to, co je předepsáno v ES II., č. 9, 10 a 11. Kromě toho v souladu s tím, co je stanoveno v ES II., č. 6.; experimenty, které jsou v rozporu s tím, co bylo stanoveno v těchto normách – vytvářejících obecné právo – nemohou být zaváděny bez předchozího dovolení Svatého stolce.
18. Kláštery, které snad už v úpravě papežské klauzury zavedly novoty, jsou povinny podrobit je úsudku Kongregace pro řeholníky a sekulární instituty do šesti měsíců ode dne uveřejnění této instrukce. **

Dáno v Římě dne 15. srpna 1969 o svátku Nanebevzetí Panny Marie.

Poznámky:

* Tresty za porušení papežské klauzury již nejsou v CIC z r. 1983 stanoveny.

** Lhůta šesti měsíců již prošla v r. 1970.

OBSAH

ÚVOD 69

I. 69

II. 71

III. 72

IV. 73

V. 74

VI. 74

NORMY O PAPEŽSKÉ KLAUZUŘE MNIŠEK 75